

Verslag van de mossenlessen van Plantenwerkgroep IVN Roermond e.o. februari en maart 2022

De panoramazaal kunnen we nog steeds huren maar de kosten zijn hoog. Het is de vraag of we dit kunnen blijven betalen. Daar maak ik me wel zorgen over. We hebben hier graag les en het is vlak bij het gebied voor de veldbezoeken.

Willemiek en ik hebben een middag besteed om de mossenles voor te bereiden. Dat is geen sinecure. Na een uitbundige begroeting van Lucky, haar hond, stallen we alle boeken op tafel uit. Willemiek heeft de leiding, zij weet meer van mossen dan ik. De onderdelen van mos zijn minuscuul klein. We bekijken eerst de blaadjes: gezoomd, duidelijke nerf, gekarteld, gezaagd, celvorm, bladdoorsnede, gelobd en nog meer kleins. We vragen ook altijd aan de deelnemers om de Chinese loep mee te brengen, deze vergroot 60 keer. Soms zijn de details echt moeilijk te zien.

We gebruiken het boek "Veldgids Mossen" van Klaas van Dort, helaas niet meer in de handel. Maar mijn oproep aan iedereen is, om steeds in elke tweede hands boekwinkel te kijken of er ergens een boek voor een schappelijke prijs te koop is.

Dan de echte les. Voordat we gaan zoeken in de boeken krijgen we wat uitleg over de kenmerken van de sporophyten, het huikje, deksel, peristoomtanden, kapsel en kapselsteel. Allemaal kenmerken. Dan behandelen we de hoofdindeling naar groeivorm; slaapmos, thalleus levermos, veenmos, bebladerd levermos en topkapselmos. We moeten dus eerst bepalen met welk soort mos we te maken hebben. Zo kun je meteen de juiste tabel erbij nemen en gaat het zoeken eenvoudiger. De twee IVNers uit Schinnen, Harrie en Marly, die vandaag te gast zijn doen vlijtig mee. Ze hebben halve maantjesmos uit de tuin meegebracht. Dat is mooi, want dat kende ik nog niet. Dat is trouwens een thalleus mos.

Belangrijk is dat we het leuk vinden om te doen. Moeilijk maar leerzaam. Kopje koffie in de pauze en de les vliegt om. Om 12.00 uur ben je oprecht moe.

De maand daarna gaan we naar buiten. Michiel heeft een doos vol takken bij zich. Deze was bedoeld voor de vorige les die niet doorging. Die worden op een tafel buiten uitgesteld en we nemen ze even door. De namen en de bijzonderheden. Riny neemt nog wat mee naar huis om in een vaas te zetten.

En dan over naar de mossen. In de kloostertuin is genoeg te vinden. Gortdroog is het wel. We hadden bij het voorlopen behalve een plamuurmes ook een plantenspuit bij ons. Dat leverde veel vragende blikken op, bezoekers en bewoners informeerden wat wij eigenlijk aan het doen waren. Daarna kregen we bewonderende blikken. Vandaag bekijken we eerst de gewone haarmuts. Zie je vaak in plukjes op de bomen staan. Deze heeft 8 peristoomtanden. Dat is een handig veldkenmerk. Vervolgens zien we het gewoon muisjesmos op een stoeptrand. Ook dit heeft weer een handig kenmerk; de uittredende glashaar. Van het gewoon klauwtjesmos heeft Math een duidelijke foto gemaakt. De klauwtjes krommen naar een kant.

foto: Math Bouts

Gewoon haarmos en ruig haarmos heeft mooie harige puntmutsjes. Door de loep zie je dat het ware kunstwerkjes zijn. Wat is het genieten om hiermee bezig te zijn. De natuur kan het zo mooi maken.

Het fijn laddermos heeft zelden kapsels en wat mij steeds in de war brengt hiermee is pluisdraadmos, maar pluisdraadmos is nog fijner en lijkt altijd een rommeltje. Tussen het gras vinden wij het gewoon haakmos, dit heet tegenwoordig weidehaakmos. De meeste mensen vinden het niet zo mooi staan in een gazon. Hier stoort zich er niemand aan. Rond de boom van zuster Hildebertha staat het fijn laddermos. Dat kunnen we aan de groep laten zien. Purpersteeltje vinden we bij bank 1 aan het water. De kleur van het steeltje en de grote plakken waarin het voorkomt zijn gemakkelijk om waar te nemen.

In dit laantje vinden we nog bronsmos, gewoon sterrenmos, en mijn favoriet; het rondbladig boogsterrenmos. We zijn tevreden over het aanbod van mossen voor de buitenles. We zitten met onze boeken op een bankje in de zon en bewonderen de beekschaaatsenrijders op het water, ze lijken te zweven. We hebben recent geleerd tijdens een lezing van het Natuurhistorisch Genootschap dat het wantsen zijn. We nemen nog een tweetal mossoorten mee naar huis, omdat we er geen duidelijke naam aan kunnen geven. Dat vergt nog wat extra studie. We sluiten de natuurbelevissen af met koffie aan de ronde tafel bij Elisabethshof. Ook de buitenles was weer een mooie morgen.

Hermien Hendriks en Willemiek van Deutekom.

Coördinatoren Plantenwerkgroep IVN Roermond